

Program „Usługi Opiekuńcze dla Osób Niepełnosprawnych”

Szkolenie przeprowadzane w dniu 28.10.2020 r.

w ramach Projektu konkursowego pt.
„Kompetencje plus”,
realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020,
Działanie 2.5. Skuteczna pomoc społeczna,
współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.
Nr umowy: POWR.02.05.00-00-0361/19-00 z dnia 12.02.2020 r.





Stan prawny na dzień 28.10.2020 r.

ZASTRZEŻENIE PRAW AUTORSKICH

Niniejsze opracowanie przygotowano w oparciu o wiedzę autorki Oktawii Zarzeckiej, jak i informacje zawarte w publikacjach ogólnodostępnych na rynku.

Prawa autorskie do materiałów objętych niniejszym opracowaniem stanowią utwór w zakresie przygotowanym przez autorkę i są zastrzeżone na jej rzecz.
Nie ma przeszkód w tym, żeby korzystać z tych materiałów **wyłącznie na użytek osobisty**.

Kopiowanie, rozpowszechnianie oraz używanie tego konspektu bez zgody autorki jest złamaniem ww. praw autorskich.

Copyright © 2020 by Oktawia Zarzecka
Wszystkie prawa zastrzeżone.
Opracowanie i przygotowanie: Oktawia Zarzecka





Akty prawne wykorzystane w opracowaniu:

1. Ustawa z dnia 23.10.2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. 2018, poz. 2192 z późn. zm.).
2. Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28.03.2019 r. w sprawie gospodarki finansowej Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (Dz. U. 2019, poz. 646 z późn. zm.).
3. Ustawa z dn. 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2004, nr 64, poz. 593 z późn. zm.).
4. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dn. 22.09.2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. 2005, nr 189, poz. 1598 z późn. zm.).

Materiały źródłowe wykorzystane w przygotowanym konspekcie:

Program „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020 przygotowany przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa marzec 2020 r.





Spis treści

Podstawa prawna Programu	5
Diagnoza sytuacji osób niepełnosprawnych.....	6
Cele Programu	8
Adresaci Programu	10
Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu	11
Rodzaj zadań	12
Kwalifikowalność kosztów	13
Finansowanie PROGRAMU w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych – edycja 2020	15
Terminy i warunki realizacji Programu	16
Tryb przystąpienia do Programu	18
Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu	19
Monitoring programu	22
Wymagane kwalifikacje osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze	23
Zakres obowiązków opiekuna – rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych.....	25





Podstawa prawna Programu

Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. 2018, poz. 2192 z późn. zm.)

Data wejścia w życie: 2019-01-01

Podstawą prawną Programu jest **art. 7 ust. 5** ustawy z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 2192, z późn. zm.).



Diagnoza sytuacji osób niepełnosprawnych

1. Diagnoza sytuacji:

- Organizowanie oraz świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym, finansowanym ze środków własnych gminy.
- Jest to forma wspierania osób, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy.
- Corocznie obserwuje się wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych.
- Z analizy rocznych sprawozdań resortowych MRPiPS-03 wynika, że w roku 2018 w stosunku do roku 2017 w gminach wiejskich, miejskich oraz miejsko-wiejskich nastąpił wzrost o 6% liczby osób, którym w drodze decyzji administracyjnych przyznano usługi opiekuńcze (z 101 tys. osób w roku 2017 do 107 tys. osób w roku 2018), co jednocześnie wpłynęło na wzrost rok do roku liczby tych świadczeń o 3,7% (z liczby 32 670 tys. świadczeń w roku 2017 do 33 867 tys. w roku 2018) oraz na wzrost o 8,8% przeznaczonych na te usługi środków finansowych – (z kwoty 540 761 tys. zł w roku 2017 do 588 385 tys. zł w roku 2018).
- Według danych z Elektronicznego Systemu Monitoringu Orzekania o Niepełnosprawności w 2019 roku liczba osób zaliczonych do znacznego stopnia niepełnosprawności, zgodnie z prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu, z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności osób od 18 roku życia wynosiła 766 326 osób. Liczba dzieci zaliczonych do osób niepełnosprawnych prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu w wieku do ukończenia 16 roku życia wynosiła 219 398.
- Z kolei liczba osób, którym w drodze decyzji administracyjnych przyznano specjalistyczne usługi opiekuńcze wzrosła w roku 2018 o 19% w porównaniu do danych za rok 2017 (w roku 2017 świadczenie tego rodzaju przyznano ponad 5 tys. osób, a w roku 2018 ok. 6 tys. osób).
- Na podstawie badania jednorazowego DPS-III-137-AP/2018 ośrodki pomocy społecznej w gminach wykazały, że w roku 2017 decyzją administracyjną przyznano usługi opiekuńcze



32 345 osobom ze znacznym stopniem niepełnosprawności, natomiast specjalistyczne usługi opiekuńcze 2 347 osobom.

- Biorąc również pod uwagę wnioski z monitoringu realizowanego w roku 2018 programu „Opieka 75+”, zasadnym jest wsparcie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób poniżej 75 roku życia. Na podstawie analiz szacunkowych stwierdza się, że liczba osób w wieku do 75 roku życia, w gminach, w których świadczone są usługi opiekuńcze stanowi ok. 40-50% ogółu osób, którym decyzją administracyjną przyznano świadczenia.





Cele Programu

- Celem Programu jest **wsparcie społeczne w formie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych osób niepełnosprawnych w wieku do 75 r.ż. z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jak również z orzeczeniami równoważnymi oraz dzieci do 16 r.ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności ze szczególnymi wskazaniami, tj. konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.**
- Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:
 1. Zapewnienia osobom niepełnosprawnym w wieku do 75 roku życia posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, wydawane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych oraz dla dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji (**z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**) wsparcia i pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających ze stanu zdrowia, w ramach usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych.
 2. Poprawy dostępności do usług opiekuńczych, a w szczególności specjalistycznych usług opiekuńczych.
 3. Poprawy jakości świadczonych usług oraz rozszerzenia oferty usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych w wieku do 75 roku życia posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, wydawane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych oraz dla dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień





opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji **(z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi)**.

4. Wsparcia finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym.
5. Zobowiązania gmin przystępujących do Programu do zwiększenia liczby godzin świadczonych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych wskazanych w Programie w 2020 r. w stosunku do 2019 r.
6. Zobowiązania gmin przystępujących do Programu do przeznaczenia w 2020 r. środków własnych na usługi opiekuńcze, w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze w wysokości nie niższej niż w 2019 r.





Adresaci Programu

Program adresowany jest do gmin, których zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym jest organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych.



Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu

1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy Programu:

- 1) Program zakłada wsparcie finansowe gmin w zakresie zwiększenia liczby godzin świadczonych usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, osobom niepełnosprawnym w wieku do 75 roku życia posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, wydawane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych oraz dzieciom do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi) których dochód nie przekracza 400% obowiązującego od 1 października 2018 r. kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.).
- 2) Uczestnicy Programu, którym świadczone są usługi współfinansowane z Programu nie powinni ponosić odpłatności za te usługi.
- 3) W ramach Programu gmina może otrzymać wsparcie finansowe do 50% kosztów realizacji usług opiekuńczych.
- 4) W ramach Programu gmina może otrzymać środki z Funduszu Solidarnościowego na realizację usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, jeżeli:
 - a) dane usługi realizuje samodzielnie tj. przez pracowników ośrodka pomocy społecznej, urzędu gminy lub gminnych jednostek organizacyjnych;
 - b) zleca realizację tej usługi organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688 i 1570) oraz podmiotom, o którym mowa w art. 3 ust. 3 tej ustawy;
 - c) kupuje usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze od podmiotów sektora prywatnego.

Jeżeli gmina zdecyduje się zlecić realizację usług opiekuńczych wówczas będzie zobowiązana do stosowania klauzul społecznych w zamówieniach publicznych zgodnie z Rekomendacjami Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotyczącymi stosowania społecznie odpowiedzialnych zamówień publicznych http://www.ekonomiaspoleczna.gov.pl/download/files/EKONOMIA_SPOLECZNA/Rekomendacje_internet.pdf

11





Rodzaj zadań

Realizacja usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku do 75 r.ż. z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jak również z orzeczeniami równoważnymi oraz dla dzieci do 16 r.ż. z orzeczeniem o niepełnosprawności ze szczególnymi wskazaniami.



Kwalifikowalność kosztów

- Ze środków Programu pokrywane będą koszty związane bezpośrednio z realizacją usług. W ramach Programu niedozwolone jest podwójne finansowanie tego samego wydatku.
- Wydatki będą kwalifikowane, jeżeli zostaną poniesione w okresie realizacji zadania, tj. od dnia podpisania umowy do dnia 31 grudnia 2020 r. W przypadku podpisania umowy pomiędzy wojewodą a gminą w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego po dniu rozpoczęcia realizacji zadania, będzie ono realizowane od daty podpisania umowy, przy czym istnieje możliwość zrefundowania ze środków Programu wydatków poniesionych w związku z realizacją zadania, tj. od dnia 6 marca 2020 r. do czasu otrzymania środków finansowych, co nastąpi po podpisaniu umowy, gmina może realizować Program korzystając ze środków własnych.
- Za datę ponoszenia kosztu przyjmuje się w przypadku wydatków pieniężnych w szczególności:
 1. ponoszonych przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą – datę obciążenia rachunku bankowego podmiotu realizującego usługi opiekuńcze, tj. datę księgowania operacji;
 2. ponoszonych kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności – datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub podobnego instrumentu pod warunkiem dokonania spłaty tej należności do końca okresu rozliczeniowego danego instrumentu płatniczego;
 3. ponoszonych gotówką – datę faktycznego dokonania płatności w kwocie brutto, tj. wraz z podatkiem VAT, z wyjątkiem przypadku, gdy podatek ten może być odliczony od podatku należnego lub zwróconego.
- Środki finansowe Funduszu Solidarnościowego przyznane na realizację Programu, muszą być wykorzystane do dnia 31 grudnia 2020 r. zgodnie z umową zawartą pomiędzy wojewodą a gminą.
- Gminy, które uzyskały środki z Funduszu Solidarnościowego w danym roku kalendarzowym, zobowiązane są do ich rozliczenia w sposób i w terminach wskazanych w umowie zawartej z wojewodą, a także zwrotu niewykorzystanej części przyznanych środków z Funduszu Solidarnościowego w terminach określonych w umowie, zgodnie z ustawą o FS oraz ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, z późn. zm.).



- Kosztami niekwalifikowanymi zadania (w przypadku jednostek samorządu terytorialnego – wydatkami) są:
 1. odsetki od zadłużenia;
 2. kwoty i koszty pożyczki lub kredytu;
 3. kary i grzywny;
 4. wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zwany dalej „PFRON”;
 5. podatek VAT, który może zostać odzyskany na podstawie przepisów ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2020 r. poz. 106, z późn. zm.) oraz aktów wykonawczych do tej ustawy;
 6. odsetki za opóźnienie w regulowaniu zobowiązań oraz odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wpłat należności budżetowych i innych należności, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.);
 7. opieka świadczona przez członków rodziny, opiekunów prawnych lub osoby faktycznie zamieszkujące razem z uczestnikiem Programu.
- W przypadku wątpliwości, decyzję o kwalifikowalności kosztów podejmuje wojewoda.





Finansowanie PROGRAMU w ramach Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych – edycja 2020

1. Źródłem finansowania Programu, są środki ujęte w planie finansowym Funduszu Solidarnościowego na 2020 r. w kwocie 40 mln zł. Dysponentem środków Funduszu Solidarnościowego jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, zwany dalej „Ministrem”.
2. Realizacja Programu następuje w trybie naboru wniosków.
3. Nabór wniosków dokonywany jest przez wojewodów.
4. Wojewoda sporządza i przekazuje Ministrowi wniosek na środki finansowe z Programu wraz z listą rekomendowanych wniosków.
5. Minister weryfikuje i zatwierdza listę rekomendowanych wniosków.
6. Wojewoda zamieszcza listę, o której mowa w ust. 5, na swojej stronie internetowej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie 30 dni od opublikowania zatwierdzonej przez Ministra listy rekomendowanych wniosków.
7. Minister przekazuje środki na podstawie umów zawartych z wojewodami, a następnie wojewodowie przekazują te środki gminom na podstawie umów w sprawie przyznania środków w ramach Programu.
8. Podmioty realizujące zadania wynikające z umów zawartych w ramach Programu, są obowiązane do posiadania wyodrębnionego rachunku bankowego dla środków z Funduszu Solidarnościowego oraz prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej otrzymanych środków i dokonywanych z tych środków wydatków, zgodnie z art. 17 ustawy o FS.
9. Minister może także pokryć koszty działań promocyjno-informacyjnych związanych z niniejszym Programem w kwocie 100 tys. zł, w ramach planu finansowego z Funduszu Solidarnościowego na 2020 r. w pozycji koszty realizacji zadań związanych z promowaniem i wspieraniem systemu wsparcia osób niepełnosprawnych.



Terminy i warunki realizacji Programu

1. Program będzie realizowany w terminie od dnia 6 marca 2020 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.
2. Złożenie wniosku na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020 nie jest równoznaczne z przyznaniem środków Funduszu Solidarnościowego w wysokości wskazanej we wniosku.
3. Wniosek na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020 jest składany zgodnie ze wzorem, stanowiącym załącznik nr 1 do Programu.
4. Wniosek na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020, w postaci papierowej, należy przesłać listem poleconym do wojewody właściwego ze względu na położenie gminy, na terenie której będą realizowane usługi opiekuńcze lub złożyć osobiście we właściwym urzędzie wojewódzkim.
5. Wniosek na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020, w postaci elektronicznej, należy przesłać za pośrednictwem platformy ePUAP w terminie wyznaczonym do złożenia ofert w postaci papierowej. Wniosek ten musi być opatrzony podpisem potwierdzonym profilem zaufanym ePUAP albo kwalifikowanym podpisem elektronicznym.
6. W przypadku stwierdzenia braków lub błędów we wniosku na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020 wojewoda informuje wnioskodawcę o nieprawidłowościach i wzywa do poprawienia tego wniosku w wyznaczonym terminie pod rygorem odrzucenia wniosku.
7. W przypadku stwierdzenia przez wojewodę braków lub błędów w poprawionej wersji wniosku na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020, wniosek ten nie podlega rozpatrzeniu.
8. Wojewoda po dokonaniu oceny przekazanych przez gminy ww. wniosków, przekazuje Ministrowi listę rekomendowanych wniosków zakwalifikowanych do Programu w terminie i na zasadach określonych w ogłoszeniu o naborze wniosków.
9. Minister w trakcie rozpatrywania wniosków na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020 zakwalifikowanych do Programu przez wojewodów może zażądać dodatkowych wyjaśnień oraz przekazania dokumentacji. Minister może wyłączyć wniosek

z postępowania ze względów formalnych lub merytorycznych, zawiadamiając wojewodę o przyczynie odrzucenia wniosku.

10. Minister weryfikuje listę rekomendowanych wniosków przesłanych przez wojewodów i przyznaje środki Funduszu Solidarnościowego do wyczerpania limitu środków przeznaczonych na realizację Programu.

11. Kwota przyznanych środków Funduszu Solidarnościowego może być niższa od wskazanej we wniosku wojewody na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020. Minister zastrzega sobie prawo zaproponowania innej kwoty wsparcia finansowego niż wnioskowana przez wojewodę. W takim przypadku wojewoda zobowiązany będzie do aktualizacji wniosku na środki finansowe z Programu.

12. Do środków Funduszu Solidarnościowego przekazanych na realizację Programu stosuje się odpowiednio art. 60-67 i art. 169 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, z tym, że organem właściwym do umarzania, odraczania terminów lub rozkładania na raty spłat należności Funduszu Solidarnościowego, a także wydania decyzji o zwrocie w związku z wykorzystaniem środków niezgodnie z przeznaczeniem albo pobrania ich nienależnie lub w nadmiernej wysokości, jest wojewoda.

14. Środki będą przekazywane zgodnie z zawartą umową w sprawie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego.

15. Umowa, o której mowa w ust. 14, powinna zawierać szczegółowe zapisy dotyczące warunków przekazywania i rozliczania środków w układzie rocznym. Środki z Programu mogą być wykorzystywane na zasadzie refundacji poniesionych wydatków lub na zasadzie zaliczki tj. na sfinansowanie wydatków środkami z Programu, w sposób umożliwiający terminową realizację płatności za zrealizowaną usługę opiekuńczą, w tym za specjalistyczne usługi opiekuńcze.



Tryb przystąpienia do Programu

1. Gminy składając do właściwego wojewody wniosek na środki finansowe z Programu „Usługi Opiekuńcze dla Osób Niepełnosprawnych” – edycja 2020 w ramach Funduszu Solidarnościowego, którego wzór stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Programu, uwzględniają w nim w szczególności przewidywaną liczbę uczestników Programu i koszt realizacji usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych.
2. Wojewoda, po weryfikacji wniosków na środki finansowe z Programu „Usługi Opiekuńcze dla Osób Niepełnosprawnych” - edycja 2020 złożonych przez gminy, sporządza listę rekomendowanych wniosków i przekazuje ją Ministrowi do zatwierdzenia.



Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu

- Do zadań Ministra należy:
 - 1) Opracowanie Programu.
 - 2) Ogłoszenie Programu oraz zamieszczenie ogłoszenia o naborze wniosków w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra.
 - 3) Weryfikowanie złożonych przez wojewodów list rekomendowanych wniosków i ich zatwierdzenie.
 - 4) Opublikowanie w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra zatwierdzonej listy rekomendowanych wniosków do finansowania w ramach Programu.
 - 5) Zawieranie umów z wojewodami w sprawie przekazania środków Funduszu Solidarnościowego przyznanych w ramach Programu.
 - 6) Przygotowanie wzoru:
 - a) wniosku dla gmin na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020, który stanowi załącznik nr 1 do niniejszego Programu;
 - b) wniosku dla wojewody na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020, który stanowi załącznik nr 2 do niniejszego Programu;
 - c) listy rekomendowanych wniosków do finansowania w ramach Programu, który stanowi załącznik nr 3 do niniejszego Programu;
 - d) zestawienia dla gmin z realizacji Programu, który stanowi załącznik nr 4 do niniejszego Programu;
 - e) sprawozdania dla gmin z realizacji Programu, który stanowi załącznik nr 5 do niniejszego Programu;
 - f) sprawozdania dla wojewody z realizacji Programu, który stanowi załącznik nr 6 do niniejszego Programu;
 - g) oświadczenia o przyjęciu środków finansowych, który stanowi załącznik nr 7 do Programu.

- 7) Monitorowanie i kontrola realizacji zadań wojewodów wynikających z Programu.
 - 8) Akceptowanie sprawozdania złożonego przez wojewodę.
 - 9) Sporządzanie rocznego sprawozdania z realizacji Programu na podstawie sprawozdań przekazanych przez wojewodów.
- Do zadań wojewody należy:
 - 1) Ogłoszenie o naborze wniosków w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej właściwego wojewody.
 - 2) Udzielanie informacji o zasadach realizacji Programu i warunkach naboru wniosków.
 - 3) Przeprowadzenie naboru wniosków na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020.
 - 4) Ocena wniosków na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020 pod względem formalnym i merytorycznym.
 - 5) Sporządzenie i przekazanie Ministrowi wniosku na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020 wraz z listą rekomendowanych wniosków, stanowiących załącznik nr 2 i 3 do niniejszego Programu.
 - 6) Informowanie gmin o obowiązku i terminie złożenia oświadczenia o przyjęciu lub rezygnacji ze środków przyznanych w ramach Programu, stanowiącego załącznik nr 7 do niniejszego Programu.
 - 7) Zawieranie umów z właściwymi gminami w terminie 30 dni od podpisania umowy z Ministrem.
 - 8) Przekazanie gminom środków finansowych na podstawie zawartych umów.
 - 9) Analizowanie oraz rozliczanie środków finansowych przyznanych gminom na realizację Programu.
 - 10) Przekazanie Ministrowi rocznego sprawozdania z realizacji Programu, według wzoru stanowiącego załącznik nr 6 do niniejszego Programu.
 - 11) Koordynacja, nadzór oraz kontrola zadań realizowanych przez gminę w ramach Programu.
 - Do zadań gminy (wójta, burmistrza, prezydenta miasta) należy:
 - 1) Składanie wniosku na środki finansowe z Programu „Usługi opiekuńcze dla osób niepełnosprawnych” – edycja 2020 stanowiącego załącznik nr 1 do niniejszego Programu do właściwego wojewody.

- 2) Niezwłocznie po ogłoszeniu wyników naboru wniosków złożenie do wojewody oświadczenia o przyjęciu bądź rezygnacji ze środków finansowych przyznanych w ramach Programu stanowiącego załącznik nr 7 do niniejszego Programu.
- 3) Koordynowanie realizacji Programu w gminie.
- 4) Realizowanie zadań zgodnie z podpisanymi umowami w zakresie wysokości i trybu przekazywania środków Funduszu Solidarnościowego.
- 5) Rozliczenie z wojewodą otrzymanych środków finansowych oraz poddanie się kontroli zgodnie z umową.
- 6) Przedstawienie na żądanie wojewody wyjaśnień, informacji i dokumentów dotyczących zadań realizowanych w ramach Programu.
- 7) Przekazywanie właściwemu wojewodzie zestawienia z realizacji Programu według wzoru stanowiącego załącznik nr 4 do niniejszego Programu.
- 8) Przekazywanie właściwemu wojewodzie końcowego sprawozdania z realizacji Programu według wzoru stanowiącego załącznik nr 5 do niniejszego Programu.
- 9) Prowadzenie dokumentacji potwierdzającej realizację usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, w ramach Programu.
- 10) Informowanie o wsparciu finansowym ze środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego przyznanych w ramach Programu. Informacja na ten temat powinna się znaleźć we wszystkich materiałach, publikacjach, informacjach dla mediów, ogłoszeniach oraz wystąpieniach publicznych dotyczących realizowanego zadania.
- 11) Umieszczanie logo Ministerstwa na wszystkich materiałach, w szczególności promocyjnych oraz informacyjnych, dotyczących realizowanego zadania w sposób zapewniający jego dobrą widoczność.
- 12) Rozpowszechnianie w dowolnej formie, w prasie, radiu, telewizji, Internecie oraz innych publikacjach, nazwy Programu, przedmiotu i celu, na który przyznano wsparcie finansowe oraz informacji o wysokości przyznanego wsparcia finansowego.



Monitoring programu

1. Gmina przekazuje do wojewody zestawienie z realizacji Programu w terminie 15 dni od dnia zakończenia realizacji Programu w 2020 r.
2. Gmina przekazuje do wojewody sprawozdanie z realizacji Programu, obejmujące rozliczenie środków z Funduszu Solidarnościowego w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji Programu w gminie.
3. Wojewoda przekazuje do Ministra sprawozdanie z realizacji Programu, obejmujące rozliczenie środków z Funduszu Solidarnościowego w zakresie rzeczowym i finansowym, w terminie 30 dni od dnia zakończenia realizacji Programu w województwie.
4. Minister akceptuje sprawozdania złożone przez wojewodów w terminie do dnia 31 marca 2021 r.
5. Sporządzenie sprawozdania zbiorczego z realizacji Programu w terminie do dnia 31 maja 2021 r. należy do zadań Ministra.





Wymagane kwalifikacje osób świadczących specjalistyczne usługi opiekuńcze

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych:

§ 3 ww. rozporządzenia:

1. Specjalistyczne usługi są świadczone przez osoby posiadające kwalifikacje do wykonywania zawodu: pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, logopedy, terapeuty zajęciowego, pielęgniarki, asystenta osoby niepełnosprawnej, opiekunki środowiskowej, specjalisty w zakresie rehabilitacji medycznej, fizjoterapeuty lub innego zawodu dającego wiedzę i umiejętności pozwalające świadczyć określone specjalistyczne usługi.

2. Osoby świadczące specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi muszą posiadać co najmniej półroczny staż w jednej z następujących jednostek:

1) szpitalu psychiatrycznym;

2) jednostce organizacyjnej pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi;

3) placówce terapii lub placówce oświatowej, do której uczęszczają dzieci z zaburzeniami rozwoju lub upośledzeniem umysłowym;

4) ośrodka terapeutyczno-edukacyjno-wychowawczym;

5) zakładzie rehabilitacji;

6) innej jednostce niż wymienione w pkt 1-5, świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

3. W uzasadnionych przypadkach specjalistyczne usługi mogą być świadczone przez osoby, które zdobywają lub podnoszą wymagane kwalifikacje zawodowe określone w ust. 1, posiadają co najmniej roczny staż pracy w jednostkach, o których mowa w ust. 2, i mają zapewnioną możliwość konsultacji z osobami świadczącymi specjalistyczne usługi, posiadającymi wymagane kwalifikacje.

4. Osoby świadczące usługi, o których mowa w § 2 pkt 1 lit. a, muszą posiadać przeszkolenie i doświadczenie w zakresie:

1) umiejętności kształtowania motywacji do akceptowanych przez otoczenie zachowań;





- 2) kształtowania nawyków celowej aktywności;
- 3) prowadzenia treningu zachowań społecznych.



Zakres obowiązków opiekuna – rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA POLITYKI SPOŁECZNEJ z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych:

§ 2 ww. rozporządzenia:

Ustala się następujące rodzaje specjalistycznych usług dostosowanych do szczególnych potrzeb osób wymagających pomocy w formie specjalistycznych usług, wynikających z rodzaju ich schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym:

1) uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza:

a) kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak:

– samoobsługa, zwłaszcza wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych, w tym umiejętność utrzymania i prowadzenia domu,

– dbałość o higienę i wygląd,

– utrzymywanie kontaktów z domownikami, rówieśnikami, w miejscu nauki i pracy oraz ze społecznością lokalną,

– wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego,

– korzystanie z usług różnych instytucji,

b) interwencje i pomoc w życiu w rodzinie, w tym:

– pomoc w radzeniu sobie w sytuacjach kryzysowych - poradnictwo specjalistyczne, interwencje kryzysowe, wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne,

– ułatwienie dostępu do edukacji i kultury,

– doradztwo, koordynacja działań innych służb na rzecz rodziny, której członkiem jest osoba uzyskująca pomoc w formie specjalistycznych usług,

- kształtowanie pozytywnych relacji osoby wspieranej z osobami bliskimi,
 - współpraca z rodziną - kształtowanie odpowiednich postaw wobec osoby chorującej, niepełnosprawnej,
- c) pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, w tym:
- w uzyskaniu świadczeń socjalnych, emerytalno-rentowych,
 - w wypełnieniu dokumentów urzędowych,
- d) wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, w tym zwłaszcza:
- w szukaniu informacji o pracy, pomoc w znalezieniu zatrudnienia lub alternatywnego zajęcia, w szczególności uczestnictwo w zajęciach warsztatów terapii zajęciowej, zakładach aktywności zawodowej, środowiskowych domach samopomocy, centrach i klubach integracji społecznej, klubach pracy,
 - w kompletowaniu dokumentów potrzebnych do zatrudnienia,
 - w przygotowaniu do rozmowy z pracodawcą, wspieranie i asystowanie w kontaktach z pracodawcą,
 - w rozwiązywaniu problemów psychicznych wynikających z pracy lub jej braku,
- e) pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi, w tym:
- nauka planowania budżetu, asystowanie przy ponoszeniu wydatków,
 - pomoc w uzyskaniu ulg w opłatach,
 - zwiększanie umiejętności gospodarowania własnym budżetem oraz usamodzielnianie finansowe;
- 2) pielęgnacja - jako wspieranie procesu leczenia, w tym:
- a) pomoc w dostępie do świadczeń zdrowotnych,
 - b) uzgadnianie i pilnowanie terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych,
 - c) pomoc w wykupywaniu lub zamawianiu leków w aptece,
 - d) pilnowanie przyjmowania leków oraz obserwowanie ewentualnych skutków ubocznych ich stosowania,



Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny



Projekt „Kompetencje plus”
realizowany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

e) w szczególnie uzasadnionych przypadkach zmiana opatrunków, pomoc w użyciu środków pomocniczych i materiałów medycznych, przedmiotów ortopedycznych, a także w utrzymaniu higieny,

f) pomoc w dotarciu do placówek służby zdrowia,

g) pomoc w dotarciu do placówek rehabilitacyjnych;

3) rehabilitacja fizyczna i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu w zakresie nieobjętym przepisami ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135, z późn. zm.³⁾):

a) zgodnie z zaleceniami lekarskimi lub specjalisty z zakresu rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii,

b) współpraca ze specjalistami w zakresie wspierania psychologiczno-pedagogicznego i edukacyjno-terapeutycznego zmierzającego do wielostronnej aktywizacji osoby korzystającej ze specjalistycznych usług;

4) pomoc mieszkaniowa, w tym:

a) w uzyskaniu mieszkania, negocjowaniu i wnoszeniu opłat,

b) w organizacji drobnych remontów, adaptacji, napraw, likwidacji barier architektonicznych,

c) kształtowanie właściwych relacji osoby uzyskującej pomoc z sąsiadami i gospodarzem domu;

5) zapewnienie dzieciom i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi dostępu do zajęć rehabilitacyjnych i rewalidacyjno-wychowawczych, w wyjątkowych przypadkach, jeżeli nie mają możliwości uzyskania dostępu do zajęć, o których mowa w art. 7 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. Nr 111, poz. 535, z późn. zm.⁴⁾).

Jak zakres tych obowiązków odnosi się do Programu „Usługi Opiekuńcze dla Osób Niepełnosprawnych”?

- Program zakłada wsparcie finansowe gmin w zakresie zwiększenia liczby godzin świadczonych **usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych**, osobom niepełnosprawnym w wieku do 75 roku życia posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności, wydawane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionych oraz dzieciom do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: **konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub**

27



LIDER PROJEKTU
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
w Rzeszowie
ul. Hetmańska 9
35-045 Rzeszów
Województwo Podkarpackie



PARTNER PROJEKTU
Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego
Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
al. IX Wieków Kielce 3
25-516 Kielce
Województwo Świętokrzyskie



pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, (z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi) których dochód nie przekracza 400% obowiązującego od 1 października 2018 r. kryterium dochodowego określonego w art. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507, z późn. zm.).

